

Відділ освіти виконавчого комітету
Знам'янської міської ради Кіровоградської області
Міський методичний кабінет
Центр дитячої та юнацької творчості
(вул.М.Грушевського,13, м Знам'янка, Кіровоградської обл., 27400, Україна, т.2-26-07)

Рекомендовано
рішенням ради
методкабінету
Протокол № _____
від «_____» _____ 2015 р.
Зав.ММК:

Затверджую
Начальник відділу освіти
_____Л.Грекова
«_____» _____ 2015 р.

ПРОГРАМА **гуртка «Самоврядування дітей та молоді»**

(програма складена на основі Програми управління освіти і науки
Кіровоградської облдержадміністрації збірника програм гуртків, студій,
творчих об'єднань Кіровоградського ОЦДЮТ Кіровоград, 2000 р.;
Програми творчого об'єднання «Основи учнівського самоврядування»,
«Лідерство – запорука успіху» (укл. Павлова Л.М.), Антей-2005 р.)

Підготувала:
Шуляшкіна Світлана
Анатоліївна,
керівник гуртка
«Самоврядування
дітей та молоді»

м. Знам'янка
2015 р.

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

У сучасних умовах постає соціальна потреба у формуванні та розвитку особистості, спроможної розв'язувати щоденні завдання. Саме участь підлітків в учнівському самоврядуванні є підґрунтям для формування соціально активної особистості.

Самоврядування дітей та молоді – це висока громадська активність та діяльність усіх членів колективу, яке є ефективним засобом виховання відповідальності; це початок у діяльності учнівського колективу, який допомагає розвивати організаторські якості особистості, навчає учнів навичкам і прийомам організаторської діяльності.

Завданнями гуртка «Самоврядування дітей та молоді» є:

- розкриття поняття «самоврядування», його значення в розвитку демократичного суспільства;
- ознайомлення з теоретичними основами та принципами розвитку лідерства;
- розвиток у підлітків навичок самоаналізу, аналізу організаторських здібностей;
- формування у підлітків навичок співпраці в команді;
- стимулювання інтересу учнів до навчання, трудової і громадської діяльності;
- стимулювання творчої і соціальної активності та ініціативи підлітків;
- формування мотивації до вдосконалення організаторських вмінь і навичок;
- допомога підліткам у розвитку сили волі і морально-психологічних якостей, необхідних для того, щоб стати успішним в житті;
- надання можливостей для самореалізації в якості лідера і менеджера самостійного соціального проекту, програми.

На заняттях застосовуються такі методи навчання: мозковий штурм, дискусії, рольові ігри, моделювання, робота в групах, порт фоліо, аналіз реальних ситуацій суспільного життя, драматизація тощо.

Програма передбачає участь кожного учня в соціальному проектуванні, що послужить для них практичним застосуванням набутих знань і досвідом громадської дії.

Програма розрахована на два роки на старшу вікову категорію (учні 8-11 класів). Програмою передбачається 100 (144) годин (2 рази на тиждень по 2 години).

ПРОГНОЗОВАНИЙ РЕЗУЛЬТАТ

Кінцевий результат реалізації програми «Самоврядування дітей та молоді» обумовлює модель лідера-організатора, яка передбачає досягнення лідерських умінь і навичок, вихованці повинні володіти знаннями щодо змісту поняття «самоврядування», його головних завдань, структури, алгоритмів, розробки

проектів та шляхів їх реалізації, практичної готовності до створення власного проекту, методів інформаційного обміну, організацією виборів, прав і обов'язків органів учнівського самоврядування.

Підлітки повинні вміти організовувати діяльність та планувати роботу будь-якого органу дитячого самоврядування, самостійно складати сценарії; оволодіти мистецтвом спілкування; набути навичок участі у громадському житті через практичний досвід співпраці з місцевою громадою та з владними структурами.

У процесі реалізації програми в учнівській молоді виробляються практичні вміння та навички, а саме:

- критичне мислення (уміння оцінювати різні джерела інформації під критичним кутом зору, розрізняти правдиву інформацію від пропагандистської, визнавати та долати стереотипи й упередження);
- комунікативність (оволодіння культурою спілкування, навичками її вдосконалення, мовною етикою, збагачення словникового запасу);
- вирішення проблеми, конфлікту (вміння об'єктивно аналізувати різні конфлікти, залагоджувати їх, уникаючи агресії та зберігаючи власну гідність, застосовувати різні підходи до вирішення проблем);
- співробітництва (уміння співпрацювати з іншими у процесі спільного вирішення завдань та пошуку виходів із проблемних ситуацій);
- перспективне бачення, розвиток уяви (вміння уявляти кращий стан власного довкілля у перспективі та прагнення до його практичного вдосконалення);
- толерантність (навички виваженого розв'язання проблем);
- громадська активність (спроможність впливати на прийняття суспільних рішень та ефективно співпрацювати на рівні місцевої та національної громади).

Перший рік навчання передбачає вивчення як теоретичного матеріалу, так і практичне відпрацювання вивченого у своїй групі, у формі ділових ігор, вправ. І, тільки ті, хто вільно володіє матеріалом і вміє добре працювати з аудиторією, пробують свої сили під час проведення сесій Парламенту, навчальних тренінгів та ділових зустрічей.

Навчально-тематичний план

Перший рік навчання

№	Модулі	Кількість годин		
		Теорія	Практика	Разом
1.	Вступ. Учнівське самоврядування: суть, завдання, організація.	4	4	8
2.	Обласний парламент дітей, як вищий орган дитячого самоврядування в області.	4	2	6
3.	Лідер та лідерство.	2	4	6
4.	Організація, підготовка та проведення сесій.	4	10	14
5.	Організація, підготовка та проведення заходів, акцій, маніфестацій.	4	8	12
6.	Технологія створення органів дитячого та молодіжного самоврядування.	2	8	10
7.	Методика обробки анкет, опитувань. Застосування отриманих результатів у практичній діяльності	2	2	4
8.	Вибори керівного складу Парламенту дітей.	4	8	12
9.	Формування команди активу органу дитячого самоврядування.	4	8	12
10.	Навчання лідерів.	16	12	28
11.	Інформаційне забезпечення органів дитячого самоврядування.	2	34	36
	Підведення підсумків діяльності органів дитячого самоврядування за певний період.	2	2	4
	Підсумкове заняття.	2	-	2
	Всього	52	102	154

Слухачі вже мають гарну теоретичну підготовку, певні практичні навички, вже можна перевірити свої організаторські та лідерські вміння і навички. Тому навчально-тематичний план другого року навчання передбачає більше практичних занять відповідно до завдань, які потрібно вирішувати у діяльності органу самоврядування.

Навчально-тематичний план

Другий рік навчання

№	Модулі	Кількість годин		
		Теорія	Практика	Разом
I семестр				
1.	Вступне заняття.	2	-	2
2.	Місьцеве самоврядування.	6	2	8
3.	Учнівське самоврядування	2	5	7
4.	Обласний парламент дітей, як вищий орган дитячого самоврядування в області.	3	5	8
5.	Діяльність Парламентів дітей міста, області	2	17	19
6.	Система та механізм роботи комісій Парламенту дітей	5	5	10
7.	Фірмовий стиль Парламенту дітей.	3	2	5
8.	Вивчення нормативно-правових документів.	3	2	5
9.	Бути особистістю.	3	5	8
10.	Пізнай себе.	2	3	5
11.	Теорія лідерства.	5	10	15
		36	56	92
II семестр				
12.	Участь дітей і молоді у прийнятті рішень.	5	5	10
13.	Організація, підготовка та проведення сесій, акцій, заходів Парламенту дітей.	10	10	20
14.	Система діяльності Парламенту дітей у міжсесійний час.	10	25	35
15.	Вибори керівного складу Парламенту дітей.	3	5	8
16.	Партнери Парламенту дітей.	2	3	5
17.	Фінансове забезпечення діяльності Парламенту.	2	5	7
18.	Інформаційне забезпечення органів дитячого самоврядування.	2	8	10
19.	Підведення підсумків діяльності органів дитячого самоврядування за певний період.	2	2	4
20.	Підсумкове заняття.	3	-	3
		39	63	102
	Всього	75	119	194

1. Вступне заняття (2 год.)

Поняття самоврядування. Його мета і завдання. Види самоврядування. Місцеве самоврядування. Дитяче та молодіжне самоврядування. Учнівське самоврядування.

2. Місцеве самоврядування (8 год.)

Його історія і сучасність. Історія виникнення місцевого самоврядування. Етапи становлення місцевого самоврядування в країні.

Практичні заняття. Зустрічі з депутатами міської ради. Документація. Відвідування сесії.

3. Учнівське самоврядування (7 год.)

Модель учнівського самоврядування. Відповідність назви моделі структурі та змісту роботи органу учнівського самоврядування. Історія виникнення дитячого самоврядування. Політ клуби та клуби цікавих зустрічей.

Практичні заняття. Тренінгові заняття. Ділові ігри на виявлення лідера в дитячому колективі.

4. Обласний парламент дітей, як вищий орган дитячого

самоврядування в області (8 год.)

Цілі та завдання. Структура. Керівництво. Розподіл повноважень. Статус членів організації. Структура Обласного Парламенту дітей. Механізм діяльності. Депутатський корпус. Права та обов'язки депутатів. Керівний склад, функціональні обов'язки його членів. Рада лідерів. Її мета, завдання та організація роботи. Організаційний та виконавчий комітети. Їх роль в діяльності Обласного Парламенту дітей. Структура та механізм роботи.

Практичні заняття. Випуск пам'яток, буклетів.

5. Діяльність Парламентів дітей міста, області (19 год.)

Статут або Положення Парламенту дітей. Програма діяльності. Виїзди в школи.

Практичні заняття. Відкриті заняття парламенту. Сесії. Участь в інтернет-конференції. Участь в конкурсно-розважальній програмі «Міс Золота Осінь-2016»

6. Система та механізм роботи комісій Парламенту дітей (10 год.)

Комісії Парламенту. Їх функції і завдання. Загальна система роботи комісій. Програми та плани діяльності кожної комісії. Документація. Банки даних.

Практичні заняття. Робота над проектами. Алгоритму підготовки до роботи у комісіях, групах. Вправа «Коло успіху».

7. Фірмовий стиль Парламенту дітей (5 год.)

Емблема. Девіз. Слоган. Пісня. Прапор. Роздатковий інформаційний матеріал.

Практичні заняття. Гра «Коло ідей» (робота в групах на створення власного фірмового стилю своєї комісії). Випуск стіннівки «Знайомтесь, наша комісія Парламенту!»

8. Вивчення нормативно-правових документів (5 год.)

Конституція України. Конвенція ООН про права дитини. Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні». Закон України «Про статус депутатів місцевих Рад». Закон України «Про службу в органах місцевого самоврядування»

Практичні заняття. Випуск колажу «Мої права та обов'язки». Випуск буклету «Права дитини»

9. Бути особистістю (8 год.)

Уявлення про особистість. Сутність моєї особистості. Самовиховання. Самоаналіз. Самооцінка. Аналіз власних якостей, вчинків, стосунків. Поведінка особистості в рамках вимог суспільства.

Практичні заняття. Вечір «Знайомтесь, це Я!». Соціологічне опитування «Я – особистість».

10. Пізнай себе (5 год.)

Паспорт темпераменту. Внутрішній світ людини і система уявлень про себе. Моє «Я». Мої плюси та мінуси. Вчинки, якими я пишаюсь. Думаю про майбутнє. Виховую себе сам.

Практичні заняття. Взаємна характеристика «Дзеркало». Гра-розминка «Хто я?». Соціологічне опитування «Я в колі друзів».

11. Теорія лідерства (15 год.)

Основи ефективного лідерства. Лідери й авторитети. Лідери і менеджери. Історичні стилі керівництва. Портрети та образи лідерів різних віків, різних країн. **Мистецтво спілкування лідера.** Що означає бути переконливим? Як навчитися говорити «ні»? Типи спілкування. Спілкування без слів. Правила ефективного спілкування. Як досягти успіху в суспільстві. **Лідер та його команда. Лідер – організатор**

однолітків. Створення молодіжної громадської організації. Розробка статуту організації, програми діяльності.

Практичні заняття. Зустріч з лідером державних та недержавних організацій. Ділові ігри. Робота над проектами. Самопрезентація. Публічні виступи. Секрети публічного виступу. Тест на виявлення лідерських нахилів. Інтерактивні заняття з елементами тренінгу. Випуск буклету «Поради лідера».

12. Участь дітей і молоді у прийнятті рішень (10 год.)

Законодавча база України, в якій гарантується право дітей та юнацтва у процесах прийняття рішень. Цілі розвитку тисячоліття України та участь молоді у процесі прийняття рішень. Що таке участь? Види молодіжної участі. Ефективність молодіжної участі. Участь учнівської молоді в реалізації учнівських проектів.

Практичні заняття. Робота над проектами.

13. Організація, підготовка та проведення сесій, акцій, заходів Парламенту дітей (20 год.)

Методика проведення сесій Парламенту дітей. Документація (програми, план проведення пленарних засідань комісій, проект рішення сесій).

Методика проведення заходів, складання сценаріїв, підбір літератури, розподіл обов'язків.

Практичні заняття. Складання сценарного плану проведення сесії Парламенту дітей. Складання проекту рішення сесій. Вивчення методики проведення виховного заходу. Складання сценарію для проведення заходу. Розподіл обов'язків. Проведення заходу. Підведення підсумків виховного заходу. Визначити недоліки та врахувати їх при підготовці до іншого виховного заходу. Підготовка та проведення конкурсної програми «Лідер року».

14. Система діяльності Парламенту дітей у міжсесійний час (35 год.)

Контроль членами оргкомітету за виконанням рішень сесій. Проведення засідань Ради лідерів та Координаційної ради.

Взаємозв'язок між структурними ланками Парламенту дітей різних рівнів.

Практичні заняття. Банк даних. Робота над проектами. Оформлення продуктів діяльності.

15. Вибори керівного складу Парламенту дітей (8 год.)

Зміст поняття «Вибори» та «Виборча кампанія». Положення про вибори керівного складу Парламенту дітей. Функції і завдання виборчої кампанії. Передвиборчі програми. Передвиборча агітація.

Роль виборчої комісії у проведенні виборчої кампанії.

Практичні заняття. Захист передвиборчих програм. . Проведення передвиборчої агітації. Зустріч з виборцями. Вибори керівного складу Парламенту дітей. Висвітлення ходу виборчої кампанії.

16. Партнери Парламенту дітей (5 год.)

Пошук партнерів для спільної діяльності серед державних, громадських та комерційних організацій. Укладання Угод про співпрацю. Підтримка партнерських стосунків. Налагодження співробітництва з адміністрацією навчальних закладів.

Практичні заняття. Зустрічі з лідерами державних та недержавних організацій, молодіжних громадських організацій, підписання Угод.

17. Фінансове забезпечення діяльності Парламенту (7 год.)

Законодавство України про фінансову діяльність громадських організацій.

Складання кошторисів та бізнес-планів для проведення заходів. Звернення до спонсорів. Організація і проведення благодійних акцій. Складання проектів на отримання грантів. Проведення спільних заходів та акцій з державними, громадськими та комерційними організаціями.

Практичні заняття. Складання кошторису на проведення конкурсу. Складання бізнес-плану. Робота над проектами.

18. Інформаційне забезпечення органів дитячого самоврядування (10 год.)

Збір інформаційних матеріалів. Створення банку даних. Випуск інформаційно-пізнавальної газети «Лідерський вісник», інформаційних матеріалів. Створення фото презентації роботи Парламенту.

19. Підведення підсумків діяльності органів дитячого самоврядування за певний період (4 год.)

Захист соціальних проектів (презентація), програм, акцій. Складання рейтингових таблиць. Організація і проведення рейтингових опитувань, обробка результатів. Конкурс «Лідер року».

20. Підсумкове заняття (3 год.)

Повторення вивченого. Захід, підготовлений лідерами Парламенту на основі вивченого матеріалу.

Бібліографія

1. Програма методиста Кіровоградського ДЮЦУ Доценко Т.М. – Кіровоград, 2002 р.
2. Перспективи розвитку дитячого самоврядування // Позакласний час. – 2001. - №22.
3. «Програми для творчих об'єднань позашкільних і загальноосвітніх навчальних закладів. Соціально-реабілітаційний напрям». Суми, «Антей», 2005.
4. Лопухівська А. Учніське самоврядування в контексті діалогу культур // Рідна школа. – 2002. - №12.
5. Михайлюк Т. Як стати лідером: / Ліцейське самоврядування // Сільські школи України. – 2002. - №33-23.
6. Учніське самоврядування в умовах сучасності / практичний poradник/ - Рівне: Обласний інститут післядипломної педагогічної освіти, 2001.
7. Закони, норми і правила шкільного життя // Завуч. – 2000. - №9